

Ewa Farna a Martin Chobot

**„Máme stejný pohled na život,
ale jiný přístup ke tvoření“**

Přes deset let spolu hrají v kapele. Ona je upovídaná extrovertka, zatímco on dokáže vyjádřit všechny myšlenky jednou větou. K tvorbě přistupují z různých stran, ale nakonec se sejdou u společného výsledku. Zpěvačka Ewa Farna a kytarista Martin Chobot loni vstoupili do nové životní kapitoly, když se jim narodil syn Artur. V současnosti se tak navracejí ke kořenům rodiny, ale zároveň vyhlíží nové výzvy. Společně teď pracují na dlouho očekávané nové řadové desce Ewy, vedle které souběžně vzniká i Martinovo autorské album.

TEXT: VOJTĚCH TKÁČ, FOTO: MARTIN ŘEZÁČ

EWA FARNA
ZASTUPOVÁNA OD
2008, 54 REGISTROVA-
NÝCH SKLADEB

MARTIN CHOBOT
ZASTUPOVÁN OD
2014, 24 REGISTROVA-
NÝCH SKLADEB

Co prvního vás napadne, když se řekne Slezsko?

Ewa: Pro mě znamenají Vendryně a Slezsko domov, kořeny a zdroj, ze kterého jsem osobně i umělecky vzešla. Dodnes mě inspiruje a cítím k této oblasti úzkou vazbu. Ačkoliv bydlíme jinde, stále vnímám, že je tam velká část mého já. Snažím se tam pořádát Ewa Fest, protože se tomu regionu cítím nějakým způsobem zavázána. Vděčím mu za mnohé.

Martin: Myslím, že ve Slezsku panuje docela specifická mentalita, která mě

baví. Lidé jsou tam velmi rázní a zdravě sebevědomí, i proto se prosazují v nejrozdílnějších branžích.

Myslíte, že se to nějak projevilo i na tamních hudebnících?

Ewa: Někdo ze srandy říká, že za to můžou ocelárny, lidé tam mají zocelené hlasivky! Pochází odtamtud třeba ještě kapely Kryštof, Mirai a Lake Malawi nebo Tomáš Klus a Jaromír Nohavica.

Píšete písně v češtině i polštině, zároveň v obou zemích

koncertujete a sbíráte úspěchy. Není někdy stresující profilovat se na této úrovni současně v rámci dvou různých komunit?

Ewa: To je pro mě v současnosti největší oříšek. Když v češtině napíšeme písničku, se kterou jsem vážně spokojená, vzápětí si dávám novou výzvu, aby vznikla i v druhém jazyce. Někdy mi to bere šanci mít z ní rovnou radost, poněvadž vidím, kolik práce mě na ní ještě čeká.

Martin: Došlo nám, že když text funguje v jedné zemi, neznámá to, že písničku stejně přijmou i v té druhé. Teď už to nechceme zbytečně lámat přes koleno.

Ewa: Přesně, rozhodla jsem se, že když

Mám ráda, když zpěvačka občas něco zarapuje, třeba jako Lizzo. Na rapu se mi líbí, že při něm jde sdělit hodně věcí a doslova se vymluvit.

něco nebude fungovat, prostě tam písničku v tom jazyce nedám.

V čem se vlastně nejvíc liší český a polský mainstream?

Martin: Řekl bych, že v Polsku do mainstreamu víc promlouvají i alternativní žánry a underground. Jedním z nejpopulárnějších mladých zpěváků současnosti je tam Dawid Podsiadło, který rozhodně nedělá prvoplánovou rádiovou hudbu. Myslím, že se tam pop vnímá víc světově a v širším měřítku.

Ewa: V Polsku se navíc neprodávají lístky tak moc jako u nás. Více se rozděluje na kapely, které hrají open air, k nimž patříme i my, a ty klubovější, které nevidíte na všech městských slavnostech. U nás si velký hudebník může dovolit zahrát na venkovním festivalu a pak uspořádat klubové turné, kam lidé stejně přijdou. Druhou vlnou tamního mainstreamu je rozhodně rap.

Myslím, že ve Slezsku panuje docela specifická mentalita, která mě baví. Lidé jsou tam velmi rázní a zdravě sebevědomí, i proto se prosazují v nejrůznějších branžích.

Polskou i českou rapovou scénu na jaře ovládl fenomén #hot16challenge2. I vy jste do výzvy přispěla vlastním trackem v polštině. Bavilo vás pro změnu rapovat?

Ewa: Mám ráda, když zpěvačka občas něco zarapuje, třeba jako Lizzo. Na rapu se mi líbí, že při něm jde sdělit hodně věcí a doslova se vymluvit. U popu jsou to většinou čtyři až osm veršů na sloku, do kterých musíte promítnout emoci. A já jsem většinou plná myšlenek, mezitím si ráda někam odskočím pro fórek. Ale dneska už jde do popu promítat různé jiné žánrové vlivy.

Je pro hudebníci vašeho formátu vůbec možné otočit o 180 stupňů a vydat se úplně jiným uměleckým směrem?

Ewa: Vždycky máte na výběr, jen je potřeba počítat s následky svých rozhodnutí. Je potřeba si to asi dobře rozmyslet, myslím, že je fajn být pro posluchače nějakým způsobem konzistentní, uchopitelný, ale zároveň ho nenudit. Nikdy jsem tak drastickou změnu nezkoušela, takže nejsem schopná říct. Ale ráda si odskočím k jednorázovým projektům, jako jsou rapová challenge nebo třeba vydání mých singlů v popjazzové úpravě. To mě moc bavilo i naživo – klavír, kontrabas, vokalistky

a k tomu všemu Roman Vícha na bicí. Teď jsem třeba taky natáčela s B-Side Bandem na jejich desku, která představí folkové písničky ve swingovém stylu. Zpívám tam jednu svou skladbu a jeden duet. Ve swingu jsem se cítila skvěle, baví mě takhle flirtovat s různými hudebními styly, ale ne do míry, že bych se najednou rozhodla dělat jenom swing.

Proč ne?

Ewa: Svou kariéru vidím jako strom. Pop a melodičnost jsou jeho kmen,

ze kterého vede mnoho větvíček, po nichž občas vyšplhám a pak se zas vrátím zpátky. Takhle tvořím korunu stromu, která je bohatá a mám díky ní spoustu nových zkušeností a inspirací. Ale všechno se stále točí hlavně okolo kmenu, tedy popové hudby. Já mám pop ráda, vyrostla jsem na něm a věřím tomu, že se dá dělat dobře a poctivě.

Měli jste ihned po napsání některé písňe pocit, že právě vznikl hit, ačkoliv ho ještě nikdo neslyšel?

→

Martin: Stalo se nám to s jednou písničkou, kterou jsme ale nenapsali. Když mi Ewa poprvé pouštěla Dobré ráno, milá od „nějakého“ Stycky, který chtěl, aby to s ním nazpívala, tak jsem hned věděl, že se jedná o výjimečnou věc.

Ewa: Já zas jednou napsala docela geniální song! Akorát jsem za pár dnů zjistila, že je to Let It Be od The Beatles... Ale vážně, stalo se nám to, myslím, i spolu, šlo o písničku, která měla hook, easy melodii i chytlavý text. Říkala jsem si: „Tak jestli tohle nebude Evropa 2 mydlit, tak už neví!“ A žádný hit deseti let z toho nakonec nebyl ani v Česku, ani v Polsku. Prostě je důležité dělat to, co ve vás dobře rezonuje, co vás baví a hlavně co je autentické. Asi jsem tenkrát chtěla moc znít jako „to, co se teď hraje“. Je potřeba se od toho oprostit.

Jak moc se liší vaše přístupy k tvůrčímu procesu?

Martin: Líbí se nám stejné věci, máme stejný pohled na život, ale přitom úplně jiný přístup ke tvoreni.

Ewa: Martin ví, co i jak chce říct, a je schopný si to sám pohlídat. Já naopak potřebuji trochu usměrňovat, mám tendenci obsáhnout milion myšlenek do jedné popové písně.

Martin: Já to usměrňování taky potřebuji, ale jsem radši, když mám něco napsané a Ewa k tomu pak řekne své připomínky a podněty, než aby mě usměrňovala přímo v průběhu tvůrčího procesu.

Ewa: Lišíme se taky v tom, že Martin se většinou ponoří do sebe, potřebuje k psaní samotu a klid. Já zas potřebuji kumpána, jsem zvyklá pracovat i na writing campech, dokážu se obklopit tvůrci z druhé strany zeměkoule a otevřít se před nimi. Je to zajímavé. A taky Martin pouští dema, až když jsou nějakým způsobem detailněji nahozená, já za ním přicupitám s každou větou či melodií, která mně přijde fajn. Tyhle kreativní procesy jsou ale hrozně individuální.

Přesto pro mnoho hudebníků představuje tvoření jistou formu sebeterapie. Vzpomínáte, u jaké písničky jste se doslova vypsalí z nepříjemných zkušeností a emocí?

Ewa: Myslím, že pro většinu muzikantů to tak funguje. U nás určitě taky. Mně ale někdy přijde paradoxně těžší zpívat o veselých emocích. Napsat dobrou pozitivní píseň považuji za stejně těžké jako natočit dobrou komedii. Opěvování štěstí má totiž tendenci znít banálně.

Martin: Já mám písničky, které jsou celé o nějaké konkrétní události nebo problému. V jiných případech jde třeba jen o fragmenty a jednotlivé fráze, které si spojuji s něčím konkrétním a osobním, i když je zbytek písničky zdánlivě o něčem jiném. Napsal jsem třeba skladbu Deset let, která je o desátém výročí úmrtí mé blízké osoby. I na mé připravované desce se objeví písnička To všechno z lásky, ke které mě inspiroval stejnojmenný dokument o domácím násilí, v němž se objevila ta samá osoba. Takže vlastně ano, mně osobně tvorba hodně pomáhá jako forma sebeterapie.

Jaký příběh předchází vaše autorské album, na kterém právě pracujete?

Martin: Píšu písničky a mám nápady, ale necítím se na to, abych je sám prezentoval jako zpěvák. Nejsem frontman. Nakonec jsme společně s Ewou došli ke konceptu, že by každou z písní zpíval někdo jiný. Někdy vznikají alba jednoho zpěváka, na kterých se podílí deset autorů. Tohle bude naopak deska jednoho autora třeba s deseti různými zpěváky a zpěvačkami.

Ewa: Je to čistě Martinův projekt. Já jen občas řeknu svůj názor, když se mě zeptá.

Půjde i navzdory hostujícím zpěvákům stále o vaši osobní zpověď?

Martin: Písničky jsem nepsal na míru konkrétním zpěvákům, jde spíš o mé osobní pocity. Takže vlastně musím přesvědčit jiné umělce, aby byli ochotní zazpívat mé texty a propůjčit jim svůj hlas. Když do toho půjdou, chci, aby se s písní dokázali ztotožnit a cítili se u ní dobře.

Ewa: Martin se mnou hraje přes deset let a společně s Filipem Sázavským, se kterým má kapelu Málem Králem, autorsky stojí za spoustou mých písniček.

Ewa Farna - 10 let na scéně, Forum Karlín foto: archiv Ewy Farne

Mám pocit, že třeba před deseti lety chtěla většina kapel zpívat anglicky. Kdo zpíval česky, byl trapnej.

Namátkou třeba Málo se známe, Na ostří nože, Leporelo nebo Vánoce na míru. Martin není úplně typ, který umí rozjet velké selfpromo, takže to řeknu já! Vážně, myslím, že tento projekt bude hrozně hezký. Je za ním čistá hudba, není to kalkul ani touha po slávě. Vidím, jak to doma vzniká, a přála bych sobě i jemu, aby to klaplo.

Takže vlastně vznikne album plné kolaborací.

Martin: Přesně tak, tahle cesta mi připadá úplně ideální. Věřím, že jiní zpěváci můžou ty písničky posunout mnohem dál, než kdybych se o to snažil sám.

Ewa: Na Martinovi oceňuji, že za sebe nechává promlouvat čistě svou tvorbu. Je to stejné jako v případě někoho, kdo napíše knihu, scénář nebo divadelní hru. Zkrátka prezentuje své dílo, ale není nutně tím hlavním interpretem, když ví, že by v tom nebyl stoprocentní. Navíc mám pocit, že jeho charakteru je tahle poloha nejvíce přirozenější.

Myslím, že digitální poslechové platformy obecně nahrávají tomu, že si hudebníci navzájem víc hostují ve skladbách. Co považujete za nejpozitivnější proměny tuzemského mainstreamu v poslední době?

Martin: Mám pocit, že třeba před deseti lety chtěla většina kapel zpívat anglicky. Kdo zpíval česky, byl trapnej. Dneska je čeština v hudbě zase cool. Osobně mám v rámci popu moc rád hudbu, kterou teď dělají Mirai nebo David Stypka.

Co považujete za hlavní výhody a krásy českého jazyka, když dojde na psaní textů?

Ewa: Pro mě je to obrovská výzva. Čeština snad jako jedna z mála na světě má důraz na první slabiku, s tím se docela těžko operuje, když třeba chcete napsat tanečnější soulovou věc, aniž by zněla jako polka. A pozor, to já proti Polkám nic nemám, ha! No, mám ráda třeba právě hru se slovy nebo humor. Ovšem ne ve formě úplného „srandasongu“. Spíš když tam cítím nadhled a když se mi u poslechu zvednou koutky.

Martin: Výhodou je, že když český posluchač slyší v rádiu píseň zpívanou

Ž E N A

M Á M A

Š É F K A

česky, tak se s ní dle mého názoru snáz ztotožní. I když někdo mluví velmi dobře anglicky, tak stěží napodobí ten cit jako v mateřském jazyce.

Ewa: Vybrala jsem si už na začátku zpívání v češtině i polštině místo angličtiny právě kvůli té výzvě. Ono totiž když se to opravdu povede, máte šanci slova ukotvit daleko hlouběji v srdcích a paměti posluchačů. A to je pak velká radost!

Kult těla patří i nadále mezi velká témata a lidé stále řeší, jak a proč kdo vypadá...

Určitě se v posledních letech posunula i tolerance u mnoha společenských témat od sexuality po náboženství. Vnímáte to tak i v rámci body shamingu, o kterém jste zpívala v písni Boky jako skříň?

Ewa: Určitě, myslím, že je dnes naprosto normální, aby se žena ukázala na Instagramu a nemusela se zbytečně bát nebo stydět. Kdysi normy lámala Adele nebo, dejme tomu, já v rámci Česka. Ale dnes už je naštěstí mnoho zpěvaček, které nevypadají úplně modelkovsky. Je daleko běžnější vypadat, jak chcete.

Martin: Dřív existovaly stereotypy, že umělkyně musí vypadat takhle a takhle. Nyní už jsou ledy tak prolomené, že můžete být prakticky kýmkoliv, hlavně být prostě jiný než ten, kdo zrovna na scéně frčí nejvíc.

Ewa: Na druhou stranu, možná je to pořád jen naše bublina. Kult těla patří i nadále mezi velká témata a lidé stále řeší, jak a proč kdo vypadá...

Když už jsme u populární kultury, ovlivňují vás při tvorbě zásadně například filmy, literatura nebo výtvarné umění?

Martin: Rád čtu poezii. Nedělám to sice často, ale když už na to přijde, tak mě to většinou k něčemu inspiruje. Dá se

říct, že inspirace je všude kolem, často tě zdánlivě obyčejný rozhovor s kamarádem může navést k nějakému textu.

Ewa: Martin navíc pochází z umělecky založené rodiny, třeba jeho děda je známý grafik. Já zase pořád poslouchám nějaké podcasty, rozhovory nebo TED Talks. Mně to nějak pomáhá dostávat se víc k sobě, lépe pojmenovávat své pocity a tím se často dostanu k tématům, o kterých chci zpívat. To považuju za úplně nejpodstatnější – mít co říct a říct to autenticky, ale zároveň srozumitelně. Aby se ten pocit přirozeně přenesl i na posluchače. Sama totiž nemám moc ráda, když je něco libozvučné, ale zabo-ha nemám tuchy, co tím chtěl básník říci.

Jak se vám daří pojmenovávat pocity na vaší připravované nové desce?

Ewa: Docela dobře! Já už se jí nemůžu dočkat. Doba nasvědčuje tomu, že hudebníci staví primárně na singlech, kterých jsem za posledních pět let vydala snad třináct. Proto jsem se necítila pod tlakem, že musím rychle přijít s novou deskou. Ale teď už ji opravdu chci. Jednak už je to dlouho, ale zároveň se nemůžu dočkat velké dávky nového repertoáru naživo. Pomůže mi to být tam ještě víc přítomná, ne pořád odlétat obsahem do minulosti. A v neposlední řadě se stihlo stát hodně věcí. Z tolika nových emocí mám velkou potřebu se vyzpívat.

Rozumím. Povedete svého syna Artura odmala k hudbě, nebo jde o něco, co by si měl rozhodnout sám?

Martin: Určitě sám. Budeme šťastní, když se rozhodne pro cokoliv, co ho bude činit šťastným. Nepotřebujeme si skrze něj plnit své nesplněné sny. Oba obdivujeme kohokoliv, kdo dělá prakticky cokoliv dobře, a hlavně s nadšením. Když bude Artur třeba šťastný pekař, budeme šťastní i my. Ale uvidíme, zatím je mu jen rok.

Co pro vás znamená duševní vlastnictví?

Martin: Myslím, že na tom spojení je krásné to, že člověku, kterému patří, ho nemůže nikdo vzít. Žádný jiný člověk, žádný režim. Prostě je to jeho součástí a dílo a bude s ním navždy spojeno.

Jakou hudbu doma poslouchají Martin a Ewa?

„Často si oblíbíme nějakou desku, kterou pak doma rotujeme dokola. Ale zároveň máme kamarády, kteří poslouchají hudbu daleko víc než my. Máme totiž moc rádi ticho,“ usmívá se Ewa Farna, jako by odkazovala na svůj song Ticho z roku 2007. S Martinem si ale v poslední době pouští například Jamese Baye, Lizzo nebo Johna Mayera. Před časem společně vyrazili na koncert Dawida Podsiadły, prvního polského hudebníka, který vyprodal Národní stadion ve Varšavě s kapacitou čtyřicet tisíc lidí. K polské muzice napříč žánry se pár vrací často, boduje u něj třeba mladá zpěvačka Sanah nebo raper Quebonafide a jeho letošní deska Romantic Psycho.

Ewa: Je jen spekulativní, jak se s ním nakládá. Vlastník něčeho hmatatelného může třeba prohlásit, že mu někdo majetek ukradl, a je to nesporné. Tady funguje trochu dvojitý metr, v duševním vlastnictví je to, myslím, složitější. Je ale nádherné, že ve své podstatě kultura a duševní vlastnictví definují nás jako lidstvo. Jsou tím, co nás odlišuje od zvířat. Měli bychom o to dbát s náležitou péčí. ☒